

Årsrapport 2023

Socialnämnden

Rapport från
stadsrevisionen

Dnr: RVK 2024/31

Den kommunala revisionen är kommunfullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivits i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholms stad granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt kommunfullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna, lekmannarevisorerna och revisionskontoret (de sakkunniga biträdena).

I årsrapporter för nämnder och bolagsstyrelser sammanfattar stadsrevisionen det gångna årets granskningar och bedömningar. Granskningar som genomförs under året kan också publiceras löpande.

All rapportering finns på stadsrevisionens hemsida, start.stockholm/revision. Det går även att prenumerera på Stadsrevisionens informationsbrev genom att anmäla intresse via e-postmeddelande till revision.rvk@stockholm.se.

Till

Socialnämnden

Årsrapport 2023

Revisorerna i revisorsgrupp 3 har avslutat revisionen för socialnämndens verksamhet under 2023.

Revisorerna bedömer att socialnämndens verksamhetsmässiga resultat delvis är förenligt med kommunfullmäktiges mål. Nämnden redovisar att inriktningsmålet ”Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning”, delvis har uppnåtts.

Vi hänvisar i övrigt till bifogad rapport. Revisorerna har den 25 mars 2024 behandlat bifogad årsrapport och överlämnar den till socialnämnden för yttrande senast den 28 juni 2024.

På uppdrag av revisorerna i revisorsgrupp 3.

Stefan Kindborg
Ordförande

Åsa Hjortsberg Sandgren
Sekreterare

Sammanfattning

Årligen prövar revisionen om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om den interna styrningen och kontrollen varit tillräcklig samt om nämndernas räkenskaper är upprättade enligt stadens anvisningar.

Verksamhet och ekonomi

Det ekonomiska resultatet för socialnämnden bedöms, utifrån genomförd granskning, som i allt väsentligt tillfredsställande. Det verksamhetsmässiga bedöms däremot som delvis tillfredsställande. Bedömningen grundar sig på om resultatet är förenligt med kommunfullmäktiges mål för verksamheten samt om lagstiftning och andra föreskrifter efterlevts.

Nämnden bedömer att inriktningsmålet om klimat uppnås delvis. Två av de fyra verksamhetsmålen som är kopplade till inriktningsmålet bedöms delvis uppfyllda. Därtill uppnås inte årsmålen för indikatorerna om ekologiska och klimatvänliga livsmedel. Revisionskontoret konstaterar även att årsmålen inte uppfylls för ett tiotal andra indikatorer inom övriga inriktningsmål som t.ex. antal beställda bostäder med särskild service.

Under året har revisionskontoret granskat socialnämndens stödjande och uppföljande roll kring stadsdelsnämndernas individuppföljning samt kompetensplanering för personal inom boende med särskild service för vuxna. Inga väsentliga iakttagelser har noterats i granskningarna.

Intern kontroll

Den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen bedöms, utifrån genomförd granskning, vara i huvudsak tillräcklig.

Under året har revisionskontoret granskat behörighet och attest i ekonomisystemet Agresso, statsbidrag, köp av huvudverksamhet, lämnade bidrag, löneprocessen samt förtroendekänsliga poster. Inga väsentliga iakttagelser har noterats i granskningarna.

Räkenskaper

Räkenskaperna bedöms i allt väsentligt vara upprättade i enlighet med stadens anvisningar.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Revisionskontoret har följt upp hur nämnden har hanterat de rekommendationer som lämnats i tidigare granskningar. Nämnden har delvis vidtagit åtgärder utifrån revisionens rekommendationer i föregående års granskningar. De mest väsentliga rekommendationerna som återstår att genomföra avser följsamhet till dataskyddsförordningen och utveckling av egenkontroller avseende delegationsbeslut. Dessa rekommendationer lämnades redan år 2019.

Innehåll

1. Årets granskning	1
2. Verksamhet och ekonomi	2
2.1 Verksamhetsmässigt resultat.....	2
2.2 Ekonomiskt resultat.....	5
2.2.1 <i>Driftverksamhet</i>	5
3. Intern kontroll	6
4. Räkenskaper.....	8
5. Uppföljning av tidigare års granskning	9
Bilaga 1 Årets granskning	10
Bilaga 2 Uppföljning av lämnade rekommendationer	15
Bilaga 3 Bedömningskriterier	17

1. Årets granskning

Revisorerna bedömer årligen om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om nämndens interna kontroll är tillräcklig. Dessutom görs en bedömning av om nämndens räkenskaper är upprättade i enlighet med stadens anvisningar.

Bedömningen baseras på en granskning av nämndens verksamhetsberättelse och på övriga granskningar som genomförts under året, se bilaga 1. Revisionen har även följt upp hur nämnden har hanterat de rekommendationer som lämnats i tidigare års granskningar, se bilaga 2.

Revisionen har utförts enligt kommunallagen, andra tillämpliga lagar, reglementet samt god revisionsred i kommunal verksamhet. Revisionen har utgått från revisionsplanen som fastställts av revisionsgrupp 1. Kriterier för bedömning redovisas i bilaga 3.

Revisorerna träffade våren 2023 nämndens presidium för genomgång av 2022 års granskning och avstämning inför 2023. Under hösten 2023 har revisorerna även träffat hela nämnden för en dialog om revisorernas uppdrag och nämndens ansvarsområden.

I granskningen har revisorerna biträtts av stadens revisionskontor. Granskningen har genomförts av granskningsledare Erik Skoog med flera vid revisionskontoret och konsult Malin Odby vid PWC.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningsledningen.

2. Verksamhet och ekonomi

I detta avsnitt görs en bedömning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål samt om nämnden följt de beslut, riktlinjer, lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten.

2.1 Verksamhetsmässigt resultat

Nämnden har avrapporterat resultat av beslutade mål. Redovisningen ger rimliga förutsättningar för att bedöma måluppfyllelse.

Revisionskontoret bedömer att nämnden delvis har uppnått det verksamhetsmässiga resultatet. Bedömningen grundas bland annat på att inriktningsmålet om stadens klimat, ”Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning”, bedöms delvis uppfyllt.

Nämnden redovisar att den bedömer att övriga två inriktningsmål uppnås. Nämnden bedömer vidare att 11 av fullmäktiges 14 verksamhetsmål som berör nämnden har uppfyllts. Övriga tre verksamhetsmål redovisas som delvis uppfyllda enligt nämndens bedömning, varav två avser klimatområdet.

Inriktningsmålet ”Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning”, bedöms enligt nämnden som delvis uppfyllt p.g.a. att två verksamhetsmål bedöms som delvis uppnådda. Dessa är ”Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring” samt ”Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer”.

För verksamhetsmålet ”Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring” redovisas att årsmålet för indikatorn ”Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider” inte uppnås (utfall 2 kg CO₂ per kg livsmedel jämfört med årsmålet 1,6 kg). Utfallet är på samma nivå som för 2022. Förvaltningen uppger att flera verksamheter har infört vegetariska eller veganska alternativ utan att uppnå önskad effekt. Det har istället medfört ett ökat matsvinn beroende på att dessa alternativ inte nyttjas fullt ut. En annan orsak till att årsmålet inte uppnås för indikatorn är att vissa leverantörer inte kan erbjuda ekologiska alternativ. Miljösamordnare och lokala miljöombud kommer fortsatt följa upp och utvärdera livsmedelsinköpen, främst med de verksamheter som har tillagning av måltider.

Avseende verksamhetsmålet ”Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer” redovisas att årsmålen för två indikatorer delvis uppnås. Utfallet för årsmålet för den nya

indikatorn ”Andel inköpta animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i nivå med svensk lagstiftning” är 86 procent jämfört med årsmålet på 88 procent. Förvaltningen har tillsatt en arbetsgrupp som ska analysera utfallet och föreslå åtgärder som verksamheterna ska genomföra för att förbättra utfallet. Vidare är utfallet för årsmålet för indikatorn ”Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel” 64 procent jämfört med årsmålet på 70 procent. Jämfört med 2022 har utfallet för årsmålet försämrats något (67 procent). Nämnden redovisar att vissa leverantörer inte kan erbjuda ekologiska alternativ. Miljösamordnaren på förvaltningen skickar månatligen ut en rapport som redovisar utfallet per enhet i syfte att informera och motivera till att andelen inköp av ekologiska livsmedel ska öka. Nämnden kommer att arbeta vidare med att analysera fler orsaker till varför årsmålet inte uppnås för att kunna vidta åtgärder som syftar till att årsmålet uppfylls.

Det tredje verksamhetsmålet som bedöms delvis uppfyllt är ”I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med”. Årsmålet för den nya indikatorn ”Antal beställda bostäder med särskild service” uppnås inte (utfall 10 beställda bostäder jämfört med årsmålet på 30). I redovisningen framkommer att flera faktorer har påverkat resultatet. Projektavslag p.g.a. fördrande omständigheter och leveransförseningar från en byggaktör har varit främsta skälen som har begränsat antalet genomförandebeslut. Utfallet på årsmålet för den nya indikatorn ”Andel personer aktualiserade vid Enheten för hemlösa som vid avslutad kontakt har stadigvarande boende” är 27 procent jämfört med årsmålet på 30 procent. Förvaltningen anger att nästan hälften av klienterna på eget initiativ har avbrutit kontakten med enheten. Anledning till avslutad kontakt är dock okänd för förvaltningen. Om klienter med okänd boendestatus vid avslut räknas bort, blir utfallet 52,5 procent.

Revisionskontoret konstaterar att årsmålen inte uppfylls för ett tiotal andra indikatorer inom övriga verksamhetsmål. För verksamhetsmålet ”Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden” redovisas att årsmålet för den nya indikatorn ”Andel elektroniska inköp” inte uppnås (utfall 58 procent jämfört med årsmålet på 80 procent). Förvaltningen anger att utbildningsinsatser om inköpssystemet och hur man för in avtal i systemet kommer att ske under 2024. Vidare framgår att årsmålet för indikatorn ”Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts” inte uppnås (utfall 29 procent jämfört med årsmålet på 80 procent). Jämfört med 2022 har utfallet för årsmålet försämrats (46 procent). Av verksamhetsberättelsen framkommer att nämnden har en uppfölj-

ningsplan för att följa upp samtliga ca 900 avtal över en treårsperiod, 2023-2025. Detta för att säkerställa att samtliga avtalsområden följs upp systematiskt.

Revisionskontorets granskning visar att det finns grund för nämndens målbedömning. Nämnden har förklarat avvikelserna i verksamhetsberättelsen på ett tillfredsställande sätt.

Länsstyrelsen har genomfört två tillsyner av nämndens verksamhet. Gällande tillstånd och tillsyn av serveringstillstånd är Länsstyrelsens helhetsbedömning att nämndens tillståndsgivning och arbete med yttre tillsyn håller en hög nivå. Dock framgår i tillsynsrapporten att nämnden inte utför någon regelbunden inre tillsyn av tillståndshavare genom att inhämta information från Skatteverket och Polismyndigheten.

Den andra tillsynen avsåg nämndens verksamhet gällande tillsyn av folköl. Länsstyrelsens bedömning är att tillsynsfrekvensen avseende detaljhandel med folköl, i synnerhet på serveringsställen, har varit för låg de senaste två åren. Enligt Länsstyrelsen bör nämnden införa rutiner för att kontrollera att verksamhetsutövare har anmält livsmedelsanläggning. Nämnden behöver även genomföra tillsyn inom en kort tid efter det att en verksamhet har anmält försäljning av folköl.

IVO har genomfört en tillsyn av nämndens verksamheter avseende Hökarängens HVB, Hökarängens akutboende samt Eurenii Minne HVB barn och unga. Utifrån granskningarna har inga väsentliga iakttagelser framkommit.

Revisionskontoret har granskat stadsdelsnämndernas individuppföljningar av brukare avseende daglig verksamhet i enlighet med stadens riktlinje ”Handläggning av insatser enligt LSS och bistånd enligt SoL till barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning”. Socialnämnden har granskats utifrån sin samordnade roll beträffande daglig verksamhet inom staden. Nämnden bedöms stödja och följa upp stadsdelsnämndernas arbete med individuppföljningar inom daglig verksamhet.

Revisionskontoret har även granskat nämndens planering för att säkerställa att personal inom boende med särskild service för vuxna har en tillräcklig kompetens i enlighet med Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2014:2) och kommunfullmäktiges direktiv. Nämnden bedöms ha en kompetensplanering i enlighet med gällande regelverk och kommunfullmäktiges direktiv.

Genomförda granskningar redovisas mer ingående i bilaga 1.

2.2 Ekonomiskt resultat

Det ekonomiska resultatet bedöms, utifrån genomförd granskning, som i allt väsentligt tillfredsställande.

2.2.1 Driftverksamhet

Nämnden redovisar följande utfall och avvikelser för år 2023:

Driftverksamhet (mnkr)	Budget 2023	Utfall 2023	Avvikelse 2023	Avvikelse 2023, %	Budget-avvikelse 2022, %
Kostnader	1 919,5	1 925,5	-6,0	-0,3%	0,5 %
Intäkter	515,9	538,6	22,7	4,4%	15,1 %
Verksamhetens nettokostnader	1 403,6	1 386,9	16,7	1,2%	4,8 %

Nämndens ekonomiska utfall avviker med 16,7 mnkr i förhållande till fullmäktiges budget. Revisionskontoret konstaterar att kommunfullmäktiges mål om budgetföljsamhet har uppnåtts.

Nämnden redovisar avvikelser främst inom verksamhetsområdena nyanlända (36,2 mnkr), jour- och rådgivande verksamhet (-27,1 mnkr) samt barn och ungdom (15,0 mnkr).

Enligt nämndens redovisning beror avvikelse inom verksamhetsområdet nyanlända huvudsakligen på lägre kostnader än budgeterat till följd av minskat flyktingmottagande samt intäkter för eftersläpande tomgångshyror från Migrationsverket.

Underskottet för verksamhetsområdet jour- och rådgivande verksamhet anges bero på prestationer inom familjerådgivningen LOV som nämnden inte sökt ersättning för från den centrala medelsreserven.

Överskottet avseende verksamhetsområdet barn och ungdom hänförs delvis till att personalkostnaderna varit lägre än budgeterat p.g.a. tillfälligt vakanta tjänster på verksamheterna Framtid Stockholm och Resursteamerna. Vidare har uppstart av ett nytt HVB i nämndens regi fått senareläggas till 2024 med anledning av svårigheter att hitta lämplig lokal för verksamheten.

Nämnden har beskrivit och analyserat avvikelserna mot budget på ett tillfredsställande sätt.

3. Intern kontroll

I detta avsnitt görs en bedömning av hur nämnden tar ansvar för att det finns en intern kontroll som leder till måluppfyllelse och regel- efterlevnad.

Den samlade bedömningen är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten i huvudsak har varit tillräcklig. Bedömningen grundar sig på årets granskningar.

Nämnden har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och för att förhindra avsiktliga samt oavsiktliga fel. Det finns riktlinjer och rutiner som ska bidra till att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs. Redovisning av förtroendekänsliga poster är korrekt hanterade i enlighet med stadens anvisningar. Vidare sker en korrekt hantering av kontering och attest beträffande köp av huvudverksamhet.

Arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del i styrning och uppföljning. Det finns t.ex. en struktur i ekonomisystemet som underlättar uppföljning och kontroll över erhållna statsbidrag genom att respektive bidragsgivare har ett eget kostnadsställe.

Vidare finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner. Det finns en aktuell och undertecknad attestförteckning som överensstämmer med registrerade attesträtter i Agresso. Transaktionerna (utbetalningarna) gällande bidrag är korrekt hanterade avseende attest och kontering.

Nämnden genomför årliga analyser som fångar upp väsentliga risker och hur de ska hanteras för att verksamhetens mål ska uppnås. Nämnden har i sin internkontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker.

Uppföljningen av planen redovisades till nämnden i februari 2024. I uppföljningen framkommer avvikelser beträffande bl.a. inköp av boendeplatser. Kontrollerna visar att behovet av bostäder med särskild service inte kan tillgodoses fullt ut genom valfrihetssystemet. Ett fortsatt arbete pågår för att utveckla och förbättra inköp av LSS-boenden via kategoristyrning. I förvaltningens kontroller av behörigheter i administrativa system uppges att inga väsentliga avvikelser har noterats. Dessa kontroller har dock inte dokumenterats, vilket innebär att granskningsresultat inte går att verifiera. Nämnden rekommenderas att säkerställa att genomförda kontroller dokumenteras utifrån internkontrollplanen.

Nämnden har i huvudsak en tillräcklig uppföljningsstruktur. Rapporteringen i tertialrapporterna ger en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi.

Nämnden har i huvudsak system och rutiner för uppföljning av verksamhet som uppdragits åt annan att utföra. Förvaltningen har en plan för uppföljning av samtliga avtal som nämnden ansvarar för under 2023-2025. Detta för att säkerställa att samtliga avtalsområden följs upp systematiskt.

Genomförda granskningar redovisas mer ingående i bilaga 1.

4. Räkenskaper

I detta avsnitt görs en bedömning av om nämndens räkenskaper är upprättade i enlighet med stadens anvisningar, regler för ekonomisk förvaltning. Detta innebär att räkenskaperna bör vara upprättade enligt lag om kommunal bokföring och redovisning samt följa god redovisningssed.

Räkenskaperna bedöms i allt väsentligt vara upprättade i enlighet med stadens anvisningar.

5. Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av nämndens verksamhet har utmynnat i ett antal rekommendationer. Revisionen gör årligen uppföljningar för att bedöma om nämnden har vidtagit åtgärder utifrån tidigare lämnade rekommendationer. Rekommendationerna redovisas i bilaga 2.

Revisionskontorets uppföljning visar att nämnden delvis har vidtagit åtgärder utifrån revisionens rekommendationer. De mest väsentliga rekommendationerna som återstår att genomföra avser följsamhet till dataskyddsförordningen och utveckling av egenkontroller avseende delegationsbeslut. Bland annat framgår att förvaltningen inte genomför regelbundna och systematiska inventeringar av registerförteckningen över personuppgiftsbehandlingar. Rekommendationerna lämnades redan år 2019. Det är angeläget att nämnden åtgärdar de rekommendationer som revisionskontoret har framfört.

Bilaga 1 Årets granskning

Granskningar under perioden april 2023 - mars 2024

Individuppföljning inom daglig verksamhet

Revisionskontoret har granskat stadsdelsnämndernas individuppföljningar av brukare avseende daglig verksamhet i enlighet med stadens riktlinje ”Handläggning av insatser enligt LSS och bistånd enligt SoL till barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning”. Med individuppföljning avses i denna granskning uppföljning av biståndsbeslut avseende daglig verksamhet som utförs av biståndshandläggare. Socialnämnden har granskats utifrån sin samordnade roll beträffande daglig verksamhet inom staden.

Revisionskontorets sammanfattande bedömning är att socialnämnden stödjer och följer upp stadsdelsnämndernas arbete med individuppföljning inom daglig verksamhet.

Enligt stadens reglemente ansvarar socialnämnden bl.a. för kommunövergripande frågor rörande omsorg om personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning. Socialnämnden ansvarar för att upphandla och förvalta avtal med privata utförare av daglig verksamhet. Upphandlingen görs utifrån Lag (2008:962) om valfrihetssystem. Oavsett om utförare är privat eller i kommunal regi ansvarar dock stadsdelsnämnderna för individuppföljning av brukare inom daglig verksamhet.

Socialförvaltningen stödjer och följer stadsdelsförvaltningarnas arbete med individuppföljningar på olika sätt. I stadsövergripande dokumentet ”DUR-uppföljning – Insatser för vuxna personer med funktionsnedsättning” framgår exempelvis förslag på frågor som kan ställas till brukare vid individuppföljningar gällande daglig verksamhet. Enligt uppgift sker information om dokumentet under introduktionsutbildning för nyanställda biståndshandläggare. Av intervju framgår även att socialförvaltningen anordnar utbildningar om social dokumentation, där dokumentation av individuppföljningar ingår som en del av detta.

Det framgår även av intervju att socialförvaltningen medverkar i olika nätverksforum som finns inom staden som t.ex. beställarchefs nätverk samt biträdande enhetschefsnätverk på myndighetssidan. I dessa nätverk deltar chefer från samtliga stadsdelsförvaltningar. Socialförvaltningen är även med i ett kvalitetsutvecklingsforum som är ett nätverk för chefer som arbetar i stadsdelsförvaltningarnas utförarverksamheter i kommunal regi. I de beskrivna nätverken kan, enligt uppgift, frågor

uppkomma som handlar om daglig verksamhet samt individuppföljningar.

Socialförvaltningen hanterar även inkomna klagomål och avvikelser från stadsdelsförvaltningarna. Klagomål och avvikelser kan t.ex. handla om att privata utförare inte inkommer med genomförandeplaner trots flera påminnelser från stadsdelsförvaltningarna, vilket strider mot gällande avtal. I sådana fall skickar socialförvaltningen vanligtvis en begäran om rättelse till utförare. I vissa fall kan kompletterande utredning om utförare ske innan socialförvaltningen begär en rättelse till utförare. Är bristen allvarlig eller om den har skett upprepade gånger, kan sanktioner i form av uppsägning eller hävning av avtalet bli aktuellt.

Socialnämnden via funktionshinderinspektörer granskar kvalitet i biståndsbedömda insatser för personer med funktionsnedsättning som handläggs enligt Socialtjänstlag (2001:453) samt Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Under 2021 granskade funktionshinderinspektörerna daglig verksamhet enligt LSS samt sysselsättning inom socialpsykiatri. I granskningen av daglig verksamhet ingick stadsdelsförvaltningarna Bromma, Hässelby-Vällingby, Kungsholmen och Skarpnäck. Beträffande granskningen om sysselsättning ingick stadsdelsförvaltningarna Farsta, Norrmalm, Skärholmen samt Östermalm. Ur granskningarna framgår liknande iakttagelser som gjorts i revisionskontorets granskning, bl.a. att stadsdelsförvaltningarna bör säkerställa att det finns aktuella genomförandeplaner, att inkomna genomförandeplaner överensstämmer med beställningar samt att genomförda individuppföljningar dokumenteras.

Kompetensplanering inom boende med särskild service för vuxna

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om nämnden har en planering för att säkerställa att personal inom boende med särskild service för vuxna har en tillräcklig kompetens i enlighet med Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2014:2) och kommunfullmäktiges direktiv.

Revisionskontoret bedömer att nämnden har en kompetensplanering i enlighet med gällande regelverk och kommunfullmäktiges direktiv.

Kommunfullmäktige har i budget för 2023 uppdragit åt socialnämnden och stadsdelsnämnderna att möjliggöra för alla medarbetare att få en grundkompetens och fördjupad kunskap gällande olika typer av funktionsnedsättningar. Nämnderna har även uppdragits att arbeta för enhetlig yrkestitulatur inom LSS-verksamheterna i enlighet med den antagna färdplanen.

Socialnämnden ansvarar för boenden inom staden som upphandlats enligt lagen om valfrihetssystem, LOV. Av intervjuer med representanter

för socialförvaltningen samt medarbetare och chef på ett upphandlat boende framkommer att tillsvidareanställd personal kontinuerligt erbjuds kompetensutvecklingsinsatser inom områden som både medarbetare och chefer identifierar som relevanta. Personalens kompetenser och behov av kompetensutvecklingsinsatser kartläggs regelbundet och följs upp individuellt på medarbetarsamtal för tillsvidareanställda. På arbetsplatsträffar och i handledning lyfts eventuella avvikelser, synpunkter och klagomål samt utmaningar i arbetet som också ligger till grund för analys av kort- och långsiktiga behov. Vikarier erbjuds kompetensutveckling vid behov. Det kan till exempel handla om att delta i handledning. I intervjuer beskrivs att det inte är ovanligt att vikarier samtidigt studerar på för yrket relevanta utbildningar och att de därför även tillför ny kunskap till verksamheten.

Vid nyanställningar eftersträvas, enligt intervjuer, de utbildningar på gymnasial nivå som beskrivs i Socialstyrelsens allmänna råd. En värdering behöver dock alltid göras av utbildningsbakgrund sammantaget med erfarenhet, övriga förmågor och kompetenser för att säkerställa behoven för det specifika boendet. Medarbetare och chef lyfter bemötande och ett pedagogiskt förhållningssätt som exempel på viktig informell kompetens.

Kompetens är en del av avtalsuppföljningen, men det sker ingen specifik uppföljning av att planerade insatser genomförts. I intervjuer uttrycks att planeringen kan behöva förändras mellan uppföljningstillfällena och att en sådan kontroll därför inte är relevant.

En genomgång av uppföljningar visar att det varierar hur mycket som dokumenteras om utförarens analys av kompetensutvecklingsbehov och vad som utgjort underlag för kompetensplaneringen. För uppföljningen används en mall med tillhörande tillämpningsanvisningar som utarbetats av socialförvaltningen. Syftet är att säkerställa likvärdighet i uppföljningen av avtal med externa utförare. Även stadsdelsförvaltningarna använder denna mall för uppföljning av boenden som drivs på entreprenad och i egen regi.

Revisionskontoret anser att det standardiserade sättet att följa upp skapar förutsättning för en likvärdig uppföljning, men riskerar att uppföljningen blir alltför generell och övergripande och med litet fokus på innehåll och analys. Vidare varierar det med vilka funktioner uppföljningen genomförs. Om uppföljning endast sker med chefer finns en risk att skilda uppfattningar om utmaningar och behov inte fångas upp.

Socialnämnden har även i uppdrag att, i samarbete med stadsdelsnämnderna, utbilda personalen som arbetar i stadens LSS-verksamheter i det pedagogiska ramverket. Utbildningen syftar till att ge en gemensam värdegrund, teori och metod. Utbildningen avslutas med ett kunskapstest och certifiering. Granskningen visar att personal från i

princip alla berörda stadsdelsförvaltningar har genomgått utbildningen. Vidare fortsätter arbetet med fullmäktiges uppdrag att införa en enhetlig yrkestitulatur. Bland annat har en bedömningsmatris tagits fram för att underlätta för cheferna att validera äldre utbildningar eller genomgångna enstaka kurser.

Behörighet och attest i ekonomisystemet Agresso

En granskning har genomförts av hanteringen av behörigheter och attesträtter i ekonomisystemet Agresso.

Granskningen visar att det finns en aktuell och undertecknad attestförteckning och att den överensstämmer med registrerade attesträtter i Agresso. Det finns även ett attestkort för förvaltningschefen samt namnteckningsprov för attestant i genomfört stickprov i enlighet med stadens rutiner. Dock har inte förvaltningens arbete med uppföljning av behörigheter i Agresso dokumenterats.

Intäktprocessen – statsbidrag

En granskning har genomförts av intäktprocessen avseende hantering av statsbidrag från Migrationsverket, Länsstyrelsen och Socialstyrelsen.

I granskningen har inga väsentliga iakttagelser noterats. Granskningen visar att förvaltningen har en tydlig process för hantering av statsbidrag inklusive bevakning av de statsbidrag som finns att söka inom nämndens ansvarsområde. Vidare finns en struktur i ekonomisystemet som underlättar uppföljning och kontroll över erhållna statsbidrag genom att respektive bidragsgivare har ett kostnadsställe.

Köp av huvudverksamhet

En granskning har genomförts av köp av huvudverksamhet.

Granskningen har omfattat en granskning av tio fakturor avseende korrekt hantering av kontering och attest. Kontrollen har däremot inte omfattat någon verifiering mot avtal. Genomförd granskning har inte föranlett några väsentliga iakttagelser.

Lämnade bidrag

En granskning har gjorts av hantering av de bidrag som socialnämnden förmedlar till stadsdelsnämnderna och stiftelser enligt beslut i nämnden.

Granskningen har omfattat stickprov på 16 transaktioner avseende s.k. utvecklingsmedel. Granskningen visar att transaktionerna (utbetalningarna) är korrekt hanterade avseende attest och kontering. Vidare överensstämmer utbetalt belopp med nämndbeslut.

Löneprocessen

En granskning har genomförts av löneprocessen.

Granskningen har genomförts genom en genomgång och verifiering av dokumenterade rutiner och kontroller. I granskningen har attest, behörighet i systemet LISA självservice och hantering av löneskulder valts ut som granskningsområden. Dessutom har en uppföljning gjorts av eventuella avvikelser i genomförd registeranalys.

Genomförd granskning har inte föranlett några väsentliga iakttagelser. Förvaltningen har ökat spårbarheten i kontrollen genom att det numera framgår information om när och vem som utfört kontrollen. Förvaltningen arbetar med att uppdatera nuvarande rutin för internkontroll och planerar att implementera den rutinen i början av 2024. I den nya rutinen kommer det framgå att cheferna ska använda sig av checklistan "Lönekollen" och att signering ska ske digitalt varje månad. Detta för att säkerställa att kontrollen genomförs samt att den dokumenteras avseende när och vem som utfört kontrollen. Uppföljning av avvikelser från registeranalysen visade inte på några väsentliga iakttagelser.

Förtroendekänsliga poster

En granskning har genomförts av redovisning av förtroendekänsliga poster, där urvalet varit intern representation under perioden januari till oktober 2023.

Granskningen har gjorts med avseende på kontering, deltagare, syfte, momsavdrag samt attestants oberoende, det vill säga att attestanten själv inte deltagit. Totalt har 15 transaktioner granskats. Genomförd granskning har inte föranlett några väsentliga iakttagelser. Genomförda stickprovskontroller visar att granskade transaktioner är korrekt hanterade i enlighet med stadens anvisningar. För de transaktioner som granskats bedöms inriktning och omfattning som rimlig utifrån stadens anvisningar.

Bilaga 2 Uppföljning av lämnade rekommendationer

Grundläggande och fördjupad granskning

Årsrapport	Rekommendation	Åtgärder vidtagits (Ja/Delvis/Nej)	Kommentar
År 2019	Nämndens delegationsordning Nämnden bör säkerställa att samtliga erforderliga beslut från nämnd till delegat finns på plats i enlighet i kommunallagen, att rätt delegat fattar beslut samt att delegationsbeslut anmäls i enlighet med kommunallagens bestämmelser. Rekommendationen kvarstår.	Delvis	<p>I nämndens väsentlighets- och riskanalys 2023 framgår att egenkontroller ska ske avseende överensstämmelse mellan delegat och beslut samt om beslut och anmälan till nämnd dokumenteras. Förvaltningen anger att egenkontroller inte har genomförts under 2023 p.g.a. avsaknad av systemstöd för genomförandet av egenkontrollerna.</p> <p>Förvaltningen anger att kontroll av beslut och delegat avseende inköp sker regelbundet inom ramen för kontroll av inköp och beloppsgränser i Agresso.</p> <p>Nämndsekreterare skickar ut påminnelse om anmälan av delegationsbeslut till samtliga chefer inom förvaltningen inför varje nämndsammanträde. Nämndsekreterare gör även sökningar i diariet inför varje nämndsammanträde om delegationsbeslut har fattats.</p>
År 2022	Löneprocessen Nämnden bör säkerställa att det finns en spårbarhet till vem som har genomfört kontroller och när kontroller har genomförts.	Ja	<p>Förvaltningen har ökat spårbarheten i kontrollen genom att det numera framgår information om när och vem som utfört kontrollen. Förvaltningen arbetar med att uppdatera nuvarande rutin för internkontroll och planerar att implementera den rutinen i början av 2024. I den nya rutinen kommer det framgå att cheferna ska använda sig av checklistan "Lönekollen" och att signering ska ske digitalt varje månad. Detta för att säkerställa att kontrollen genomförs samt att den dokumenteras avseende när och vem som utfört kontrollen.</p>
År 2023	Internkontrollplan Säkerställa att genomförda kontroller dokumenteras utifrån internkontrollplanen.	Se kommentar	Följs upp kommande år

Revisionsrapport

Revisionsrapport	Rekommendation	Åtgärder vidtagits (Ja/delvis/nej)	Kommentar
Nr 5/2019	<p>Implementering av dataskyddsförordningen</p> <p>Nämnden bör utveckla sin styrning och uppföljning av arbetet med att efterleva dataskyddsförordningen. Rekommendationen kvarstår.</p> <p>Nämnden behöver informationsklassa sina informationstillgångar. Rekommendationen kvarstår.</p> <p>Nämnden bör regelbundet och systematiskt inventera sina personuppgiftsbehandlingar. Rekommendationen kvarstår.</p>	Delvis	<p>I nämndens GDPR årsrapport 2023 framkommer bl.a. att förvaltningen behöver genomföra konsekvensbedömningar. Vidare framgår att ca hälften av medarbetarna på förvaltningen har genomgått de obligatoriska e-utbildningarna inom informationssäkerhet. I början av 2024 kommer utbildning anordnas kring personuppgiftsbiträdesavtal och hur ansvarsfördelningen ska se ut i samband med ingångna avtal med upphandlade leverantörer.</p> <p>Totalt informationsklassades 26 personuppgiftsbehandlingar under 2023 enligt nämndens GDPR årsrapport 2023.</p> <p>I nämndens GDPR årsrapport 2023 framgår att registerförteckningen inte är fullständig och att förteckningen inte uppdateras regelbundet. Arbetet med en fullständig och aktuell registerförteckning har påbörjats och kommer att upprättas och förvaltas i Draftit.</p>
Nr 8/2021	<p>Placeringar av barn och ungdomar på HVB</p> <p>Nämnden bör utveckla uppföljning av HVB-verksamhet.</p>	Ja	<p>Förvaltningen har utarbetat en årsrapport om avtalsuppföljning av socialtjänst och LSS-verksamhet. I årsrapporten från 2022 framgår förvaltningens plan för uppföljning 2023-2025, där bl.a. HVB ingår. Under 2023 har verksamheter inom HVB socialpsykiatri vuxna följts upp, vilket inte har skett sedan avtalsstart. Ekonomiska kontroller genomförs i alla uppföljningar.</p>
Nr 1/2023	<p>Stadens arbete för att motverka välfärdsbrott</p> <p>Utvärdera förutsättningarna för en aktiv avtalsförvaltning i syfte att nå lagstiftaren och stadens krav att följa upp verksamhet som lämnats till privata utförare. Rekommendationen är åtgärdad.</p> <p>Genomföra avtalsuppföljning avseende daglig verksamhet. Rekommendationen är åtgärdad.</p> <p>Se över vilka kontroller vid avtalsförvaltning som behöver dokumenteras för att kunna bedöma avvikelser och utgöra underlag för eventuellt kommande utredningar av misstänkta välfärdsbrott. Rekommendationen kvarstår.</p>	Delvis	<p>Förvaltningen har utarbetat en årsrapport om avtalsuppföljning av socialtjänst och LSS-verksamhet. I årsrapporten från 2022 framgår förvaltningens plan för uppföljning av samtliga avtal under 2023-2025. Detta för att säkerställa att samtliga avtalsområden följs upp. Förvaltningen har även infört ekonomiska kontroller vid samtliga uppföljningar som förvaltningen gör eller där förvaltningen samordnar arbetet med uppföljning.</p> <p>Ett urval av avtalen inom daglig verksamhet har följts upp under 2023, vilket innebär att ett trettiotal aktörer har ingått i granskningen. Daglig verksamhet kommer i likhet med övriga avtalsområden att följas upp vart tredje år. Förvaltningen har ca 900 avtal att följa upp och har för närvarande ingen möjlighet att följa upp alla avtal årligen.</p> <p>För närvarande pågår en översyn av rutiner för dokumentation av avtalsförvaltning. De nya rutinerna för vilka kontroller vid avtalsförvaltning som behöver dokumenteras, kommer enligt uppgift att implementeras i april 2024.</p>

Bilaga 3 Bedömningskriterier

Nedan redovisas de kriterier som ligger till grund för gjorda bedömningar. Bedömningarna avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

Analysen i rapporten är underlag till revisorernas slutliga bedömning av revisionsobjektens ansvarstagande. Revisorerna kan:

- tillstyrka att ansvarsfrihet beviljas
- rikta anmärkning
- avstyrka att ansvarsfrihet beviljas

Detta redovisas i revisionsobjektets revisionsberättelse.

Verksamhet och ekonomi

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten.

Bedömningskriterier

Nämnden:

- Har ett resultat som är förenligt med fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer.
- Har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- Har bedrivit verksamheten enligt gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Bedömning:

I allt väsentligt tillfredsställande	Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser. Ev. rekommendationer behöver åtgärdas.
Delvis tillfredsställande	Bedömningskriterier bedöms delvis uppfyllda. Påpekade brister behöver åtgärdas utifrån lämnade rekommendationer.
Inte tillfredsställande	Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av nämnd, förvaltningsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs. Det lämnas en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten.

Bedömningskriterier

Nämnden:

- Har haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.
- Har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och för att förhindra avsiktliga/oavsiktliga fel samt oegentligheter.
- Följer systematiskt och fortlöpande upp ekonomi och verksamhet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Genomför årliga analyser som fångar upp väsentliga risker och hur de ska hanteras för att verksamhetens mål ska uppnås. Nämnden har i en internkontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker.
- Har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
- Följer upp den interna kontrollen systematiskt och fortlöpande.
- Har en rapportering som ger en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi.

Bedömning

Bedömningen ges utifrån en tregradig skala, i huvudsak tillräcklig, delvis tillräcklig eller inte tillräcklig.

I huvudsak tillräcklig	Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser. Ev. rekommendationer behöver åtgärdas.
Delvis tillräcklig	Bedömningskriterierna bedöms delvis uppfyllda. Påpekade brister behöver åtgärdas utifrån lämnade rekommendationer.
Inte tillräcklig	Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer.

Räkenskaper

Att nämndens räkenskaper är upprättade enligt stadens anvisningar. Detta innebär att räkenskaperna bör vara upprättade enligt lag om kommunal bokföring och redovisning samt följa god redovisningssed.

Om stadens anvisningar strider mot lag eller god sed riktas kritiken mot kommunstyrelsen.

Bedömning

Bedömning görs av om nämndens räkenskaper är upprättade enligt stadens anvisningar.

Upprättade enligt anvisningar	Det kan förekomma mindre avvikelser. Ev. rekommendationer ska åtgärdas.
Ej upprättade enligt anvisningar	Väsentliga brister finns som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer.